

Denna utredning är ett underlag till den utvecklade strukturplanen för Nacka stad. Det sammanvägda resultatet kan läsas i dokumentet "Utvecklad strukturplan för Nacka stad".

Behov av anläggningar och ytor för idrott och fritid på Västra Sicklaön

Sammanfattning

I detta dokument beskrivs de behov av anläggningar och ytor för idrottsverksamhet, rekreation och andra fritidsaktiviteter som finns när det ska byggas tät stad på västra Sicklaön. I dokument beskrivs också de utgångspunkter och antaganden som ligger till grund för denna bedömning. Fritidsnämnden har under 2013 och 2014 genomfört en kapacitetsutredning kring förutsättningar att utöva idrott, motion och friluftsliv i kommunen. Denna utredning visar att det redan idag saknas idrottsanläggningar för att möta upp de behov som föreningslivet har.

Det finns idag inga allmänt accepterade och vedertagna nyckeltal som anger vad ett område bör ha för utbud av möjligheter till att utöva olika aktiviteter på fritiden. Kultur- och fritidsenheten har trots detta arbetat fram en beräkningsmodell som kan fungera som ett första arbetsmaterial när behov av anläggningar ska räknas fram. Vilket utbud och vilka anläggningar som finns styrs av politiska beslut. Ett varierat utbud av möjligheter till att vara aktiv på fritiden bidrar till den levande och attraktiva staden. Såväl allmänheten som det organiserade föreningslivet förväntar sig att det finns ett visst utbud av anläggningar.

De förslag som förs fram innebär att en del nya anläggningar kommer behövas i närtid för dagens behov och en del befintliga anläggningar kommer behöva omlokaliseras. Därutöver kommer det behövas en resursförstärkning med helt nya anläggningar för att möta befolkningsökningen. Vid framarbetandet av förslaget har hänsyn tagits till såväl social hållbarhet som olika gruppers möjligheter att ta del av ett fritidsutbud.

När hela Nacka stad är utbyggt 2030 är bedömningen att det kommer att behövas följande anläggningar på Västra Sicklaön.

Anläggningstyp	Totalt behov inklusive befintliga 2030
Idrottshallar, exklusive den gymnastikanpassade hallen i Sickla	8
Gymnastikanpassad idrottshall (befintlig i Sickla)	1
Ishallar	2
Fotbollsplaner, konstgräs	6
Näridrottsplats, utomhusytor för fysisk aktivitet	3
Simhall, antal simbanor 25 m	12
Utegyms	2
Fritidsgård, aktivitetslokaler för öppen verksamhet,	2
Ungdomens hus 16+,	1
Betongspark, skate/BMX/kickbike utomhus	1
Skate/BMX/kickbike inomhus	1

Syfte med dokumentet

Detta enhetsdokument syftar till att ta fram underlag som ska underlätta i processen kring arbetet med planeringen av Nacka Stad med perspektiv från idrotts- och fritidsområdet. Med detta dokument vill kultur- och fritidsenheten tydliggöra de behov av anläggningar som bedöms behövas för de frågor som fritidsnämnden ansvarar för. Under den fortsatta processen kommer det att behövas ytterligare dialoger, flexibilitet och kompromisser med andra enheter för att uppnå synergier, effektivt resursutnyttjande och inte minst utrymme för de anläggningar som efterfrågas och bedöms vara rimliga att erbjuda invånarna.

Dokumentationen kommer att finnas tillgänglig som underlagsmaterial till arbetet med planeringen av Nacka Stad så att framtida planering kan ha en så god förståelse som möjligt för de tankar som presenteras i detta dokument.

Kultur- och fritidsenheten vill med detta dokument främst peka ut behov av ytor och skäl till placeringar av olika anläggningar, som enheten bedömer kommer att behövas.

Beskrivning av behov inom fritidsnämndens ansvarsområde

Fritidsnämnden har i uppgift att bland annat bevaka att medborgarnas behov av motion, rörelse, rekreation, fritidsaktiviteter och mötesplatser tillgodoses. Nämnden ska också bevaka att föreningarnas behov av anläggningar för deras verksamheter tillgodoses och beaktas i samhällsplaneringen. Fritidsnämndens tjänstemän har i uppdrag att bedöma vilka behov allmänheten och föreningar har av olika anläggningar och ytor för olika fritidssysselsättningar.

Denna beskrivning av behov och förslag till placeringar utgår från bland annat:

- Fritidsnämndens tidigare genomförda kapacitetsutredning som redovisats för nämnden under 2013 och 2014.
- Fritidsnämndens beslut i ärendet behov av ökad kapacitet av anläggningar och ytor för fritid, idrott och rekreation, från den 25 september 2014.
- Fritidsnämndens tidigare beslut om yttranden över detaljplaner under 2013 och 2014.
- Fritidsnämndens beslut om prioriterade områden i samband med beslut om internbudget för 2015, från 9 december 2014.
- Inkomna synpunkter från föreningar och allmänheten under 2013 och 2014
- Kultur- och fritidsenhetens bedömning av efterfrågan och behov, bland annat utifrån jämförelser med andra kommuner.

I detta dokument beskrivs de utgångspunkter och antaganden som ligger till grund för bedömningen av vilka behov inom fritidsnämndens ansvarsområde som finns på Västra Sicklaön när 13 500 bostäder kommer vara byggda. I dokumentet beskrivs vilka större anläggningar som bedöms behövas, förslag på vilka funktioner dessa bör innehålla och vilka skäl som finns för anläggningarnas placeringar. Då investeringen i idrotts- och fritidsanläggningar till större delen finansieras med skattemedel är frågan om vilket utbud som ska erbjudas och i vilken omfattning en fråga för politiska ställningstaganden.

Utgångspunkter och antaganden

Vilka och hur många idrotts- och fritidsanläggningar behöver ett område förses med

Det finns idag inga allmänt accepterade och vedertagna nyckeltal som anger vad ett område bör ha för utbud av möjligheter till att utöva olika aktiviteter på fritiden. Vilket utbud och vilka anläggningar som finns styrs av politiska beslut. För att politiken ska kunna fatta beslut får de stöd av tjänstemän som är experter på olika områden, som gör bedömningar av vad som kan vara rimligt.

Ett beslutsunderlag kan innehålla uppgifter om och bedömningar av om:

- föreningslivets efterfrågan av anläggningar för sin verksamhet,
- vad allmänheten har för förväntningar på ett utbud, inkomna synpunkter och förslag,
- jämförelser med andra kommuner,
- resultat i nationella som kommunala studier om ungas fritidsvanor,
- bedömningar på vad som kan vara lämpligt och möjligt, utifrån antalet invånare och vad som brukar anses rimligt.

Antal barn och ungdomar

I Nacka kommun bor det ca 15 800 barn och ungdomar i åldern 8-20 år. Av dem bor idag ca 2 200 barn och ungdomar på Västra Sicklaön.

I detta arbete har kultur- och fritidsenheten utgått från att den nya bebyggelsen kommer innebära en inflyttning med ca 31 000 invånare. Av dessa beräknas ca 17 procent att vara i åldern 8-20 år, det betyder att ytterligare cirka 5 000 ungdomar kommer att bo i kommundelen. Det innebär att det kan komma att finns totalt cirka 7 200 barn och ungdomar på Västra Sicklaön när området är helt utbyggt år 2030.

Då västra Sicklaön även är den centrala delen av kommunen måste vissa centrala kommungemensamma funktioner, som har hela kommunen som upptagningsområde, placeras i detta område.

Hur många barn och ungdomar använder olika idrotts- och fritidsanläggningar och hur ofta

Det finns idag inga exakta uppgifter på hur många unika individer som tar del av de anläggningar som ingår i kommunens idrotts- och fritidsutbud eller hur ofta olika individer besöker de olika anläggningarna. I flera föreningar finns det också medlemmar som inte bor i Nacka.

Flera nationella och regionala studier om fritidsvanor visar att ca 70 procent av alla barn och ungdomar i någon mån nyttjar kommunala idrottsanläggningar. Egna beräkningar i Nacka visar på att 10-20 procent av ungdomarna besöker fritidsgårdar och annan öppen verksamhet. Antalet personer som besöker olika utomhusanläggningar öppna för allmänheten för egenorganiserade mer spontana aktiviteter är än svårare att bedöma.

Flexibla funktioner i anläggningar

De olika anläggningar som föreslås, föreslås vara flexibla och ska därmed kunna användas till en mängd olika funktioner och aktiviteter. Om en idrottshall byggs bör det även finnas mindre lokaler för olika mindre aktiviteter i samma byggnad. Det kan finnas flera fördelar om det går att mötas över traditionella aktivitetsgränser och också att en och samma person kan kombinera olika fritidsaktiviteter i en och samma byggnad. Traditionella idrottsaktiviteter och mer kulturella aktiviteter borde kunna utövas i samma anläggningar.

De olika fritidslokaler och idrottsanläggningar som kommer ingå i ett utbud av möjligheter till fritidsverksamhet ska på dagtid kunna användas för till exempel skolverksamhet, verksamhet för pensionärer, arbetssökande, nyanlända och andra daglediga.

Idrott och annan fritid bidrar till den levande attraktiva staden

Grundläggande för stadsliv är att det finns möjligheter för människor att mötas. Därför kan en genomtänkt infrastruktur för kultur och fritid bidra till att det finns möjligheter för förutsättningslösa möten mellan människor som annars kanske inte hade fått kontakt med varandra.

Ett utbud av både idrottsaktiviteter och annan fritidsverksamhet efterfrågas av medborgare och anläggningar för detta är en naturlig del av den attraktiva levande staden. Flera verksamheter kan med fördel finnas i direkt anslutning till stadsgator och då ha en öppenhet

mot en gata, där verksamheten spiller ut på gatan och därmed bidrar till att göra gatumiljön händelserik, livlig, kreativ, attraktiv och samtidigt trygg eftersom det rör sig människor vid anläggningen.

Verksamheter kan även spilla ut i grönområden och aktivitetsområden utomhus, därmed kan olika verksamheter korsbefrukta varandra. En inomhusverksamhet kan bidra till och underlätta för fysisk aktivitet utomhus och till levande idrottsplatser. I flera fall har det efterfrågats lekplatser och utegym i anslutning till fotbollsplaner för att sysselsätta medföljande syskon och föräldrar. Flera gånger har det efterfrågats näridrottsplatser för egenorganiserad fysisk aktivitet samt trevliga sittmiljöer utomhus såväl i anslutning till fritidsgård, skolgård och idrottsmiljöer som främst används för föreningsidrott.

Intressanta attraktiva besöksmål, aktiviteter och arrangemang bidrar med besökare till området. Staden blir levande då fler har anledning att besöka och vistas i staden, även de som inte bor där. Kultur, idrott, fritid och olika arrangemang bidrar till att levandegöra stråk som blir attraktiva promenadvägar då kultur- och fritidsanläggningar kombineras med kommersiell verksamhet som butiker, caféer, restauranger, service, vård, omsorg mm. I kommersiell miljö, som bland annat tilltalar ungdomar och barnfamiljer, är det viktigt med platser där man kan vara utan krav på inträde, konsumtion eller prestation, där det är tillåtet att vistas utan föransökan eller deltagande i organiserad verksamhet.

Anläggningar, lokaler och verksamheter inom idrott, kultur och fritid bidrar till en mångfald, inte bara av människor utan också av olika fysiska rum och händelser.

Den urbana staden ska inte enbart bestå av bostäder. De möjligheter till idrott, fritid och kultur som anläggs ska inte enbart ha dem som bor i närområdet som primär målgrupp. En stad är också något man åker till och besöker, som erbjuder centrala funktioner som är intressanta att besöka även om man inte bor i staden. Där kan ett utbud av sådant som man kan se, besöka, göra och uppleva något på fritiden vara särskilt viktigt.

Idrott och annan fritid bidrar till social hållbarhet och god folkhälsa

Ett utbud av aktiviteter och mötesplatser på fritiden berikar staden och bidrar samtidigt till en ökad integration och ett ökat antal utbyten mellan människor med olika bakgrund, som i sin tur bidrar till den sociala hållbarheten. En levande stad förutsätter en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, kultur, skolor, förskolor, nöjen och möjligheter till rekreation. Lokaler direkt mot gatan, torg och stadsparken kan fyllas med möjligheter till verksamheter, mötesplatser, kreativt skapande och fysisk aktivitet som olika grupper från olika delar av kommunen väljer att besöka.

Ett brett och varierat utbud av anläggningar och ytor där man tillbringar sin fria tid bidrar till goda livvanor och god folkhälsa. Ett levande stadsliv såväl dagtid som kvällstid bidrar till trygghet inte minst för barn och ungdomar.

Tillgänglighet och närhetsprincip

Tillgänglighet handlar bland annat om att de ska vara enkelt att hitta till olika idrotts- och fritidsanläggningar, att de är öppna när allmänheten vill besöka dem, att det ska vara lätt att ta sig dit med allmänna kommunikationer och att man ska uppleva att man är välkommen till anläggningen eller verksamheten när man besöker den. Därför är det viktigt var olika anläggningar placeras och hur entréer utformas och placeras.

I politiska beslut kan man utläsa att för yngre barns fritidsaktiviteter ska närhetsprincip tillämpas. Närhetsprincipen nämns i flera politiskt beslutade dokument, till exempel kommunens principer för fördelning av tider mellan olika aktiviteter och grupper i idrottsanläggningar. Det finns dock inget beslutat eller allmänt accepterat vad denna princip ska innebära.

Enhetens bedömning är att en rimlig närhetsprincip kan utgå från följande:

- För barn upp till 11 år ska fritidsaktiviteten finnas att tillgå i största möjliga mån max 2 kilometer från bostaden, i anslutning till skola eller närområde/bostaden. När föräldrar kan svara för resan, vilket ofta sker i denna ålder, så kan aktiviteten äga rum längre bort från bostad eller skola, samma gäller för aktiviteter med en begränsad deltagargrupp.
- För åldersgruppen 12-14 år ska det vara möjligt att ta sig på egen hand till fritidsaktiviteter med kollektivtrafik utan byten, med en resa om maximalt 20 minuter.
- Från 15 år är det möjligt att resa längre och även byta färdmedel, dock är det önskvärt att resan till aktivitetsplatsen inte tar längre tid än 45 minuter.

Bedömningen är att unga med smalare intressen som lockar färre deltagare är mer benägna att resa till sina anläggningar. Eftersom dessa kan ha ett större upptagningsområde är det önskvärt med mer centralt placerade anläggningar för dessa intressen. Bedömningen är vidare att socioekonomiskt svaga grupper har mindre möjligheter att resa till sina aktiviteter,

Fritid för funktionsnedsatta

En utgångspunkt i bedömningen av behov är att planera för anläggningar är att det ska finnas tillräckligt med utrymmen även för grupper med olika former av funktionsnedsättning. Grupper med olika former av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan behöva ha egen verksamhet på egna tider i fullstora idrottshallar eller lokaler för mindre grupper. Flera olika grupper behöver olika former av anpassade lokaler.

Jämställdhet

En utgångspunkt i bedömningen av behov är att planera för anläggningar och utomhusytor som tilltalar olika grupper, även dem som av olika skäl inte deltar i det utbud som finns idag i samma utsträckning som flertalet. En annan utgångspunkt har varit att se att flickors och pojkers behov och intressen ska tillvaratas i lika stor utsträckning. Verksamheter som

simning, handboll, gymnastik, cirkus och dans är exempel på idrottsaktiviteter som idag tilltalar flickor i stor utsträckning.

Ett fåtal nationella och regionala studier visar också på vad som kan bidra till att flera flickor använder de offentliga ytor som finns. Antalet flickor och kvinnor på näridrottsplatser och utegym kan till exempel öka om det finns en bemanning som kan bidra till ordning, trygghet och med instruktioner under vissa tider. Även belysning, tydlig skyltning, tillgång till offentliga toaletter och sittmöbler i direkt anslutning till utegym eller näridrottsplatser har visat sig öka antalet kvinnliga besökare på denna typ av anläggningar utomhus.

Hur stora ytor behövs

En fullstor fotbollsplan (11-man) är ca 7 700 kvadratmeter. Denna kan delas i två 7-manna, fyra 5-mannaplaner. Om möjligt bör enbart större planer att anläggas då de kan användas mer flexibelt än de mindre planerna. Om möjligt kan även träningsytor med konstgräs anläggas i anslutning till fotbollsplaner som extra yta, där det finns ytor över för detta.

En **sjumannaplan är ca 3 500 kvm** och en femmaplan är ca 600 kvadratmeter.

En idrottshall – cirka 1 400 kvadratmeter, inklusive omklädningsrum och biytor

I anslutning till idrottsanläggningar finns behov av korttidsparkering för hämtning och lämning. Inom närområdet kommer det även att efterfrågas viss besöksparkering, som med fördel kan samordnas med andra parkeringsbehov.

Bedömning av hur många anläggningar som behövs

Redan idag framför föreningslivet att det är en brist på idrottsanläggningar i kommunen. Den tidigare genomföra kapacitetsutredningen visar på samma sak. Därför menar kultur- och fritidsenheten att tillgången på anläggningar per individ ska vara minst lika god när Nacka stad är utbyggd 2030 som idag och helst bättre, för att tillfredsställa behoven. När anläggningar ska omlokaliseras till nya platser måste de nya anläggningarna vara klara innan de befintliga anläggningarna kan rivas.

Beräkning av behov av idrottshallar

Attraktiv tid på vardagar för fritidsaktiviteter för barn och ungdomar är klockan 16.30 - 20.30, helger 10.00 - 19.00, detta motsvarar 38 timmar i veckan. Då det i Nacka för närvarande finns 13 fullstora idrottshallar finns det 494 timmar per vecka att fördela till barn- och ungdomsverksamhet. Därtill kommer ett antal mindre gymnastiksalor som också i viss mån används för föreningslivets verksamhet. En fullstor idrottshall är möjlig att dela i två eller tre mindre salor för verksamhet för yngre barn. Vid nyinvesteringar byggs inga ytterligare mindre gymnastiksalor då det är mindre flexibla. Efterfrågan på de mindre salarna är också begränsat.

En normal ungdomsgrupp i fullstor idrottshall består av ca 20 - 40 personer. Det högre antalet personer avser grupper med yngre barn som enbart ges tid i delad hall, så att två

grupper kan dela på en hall och använda varsin halv hall samtidigt. Yngre barn ges idag framför allt tid i halv fullstor idrottshall när mindre gymnastiksal saknas. Om antalet gymnastiksaler framöver minskar och ersätts med fullstora idrottshallar så kommer antalet grupper som kan erbjudas halv sporthall att öka. Om man utgår från dessa tal blir det ca 12 350 unika individtimmar med de idrottshallar som finns idag. Då är inte de mindre gymnastiksalarna medräknade.

Detta innebär att det idag är ungefär 52 procent av alla barn och ungdomar som kan ges möjlighet att ha aktiviteter i idrottshall med minst en 1,5 timme per vecka i grupper om i genomsnitt 25 deltagare per timme och idrottshall. Utöver den tiden finns tider idag även i mindre gymnastiksaler. Beroende på ålder och idrott tränar barn och ungdomar betydligt oftare än en gång i veckan och aktiviteterna kan även pågå under längre tid än 1,5 timme. Om man utgår från att ca 80 procent av alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till idrottsaktivitet inomhus med minst 1,5 timme per tillfälle behövs det ytterligare tre till fyra fullstora sporthallar i Nacka redan idag.

Om man tränar regelbundet kan ca 600 aktiva barn och ungdomar dela på en fullstor sporthall. Beroende på hur stora träningsgrupper det är kan det ges tillfälle att träna inomhus 1-2 gånger per vecka i fullstor idrottshall. I fortsatta beräkningar utgår vi från att ett område med ca 900 barn och ungdomar behöver förses med en sporthall, och att det då är ca 200 barn och ungdomar som inte efterfrågar möjligheten att vara fysiskt aktiva inomhus på fritiden.

Utifrån detta kommer det att behövas totalt cirka åtta fullstora sporthallar på Västra Sicklaön, utöver den gymnastikanpassade hallen som finns vid Sickla skola. Det innebär en ökning med fem hallar.

På dagtid används idrottshallar för skolverksamhet, efter klockan 20:30 används hallarna till verksamhet för äldre ungdom och vuxna.

Beräkning av behov av fotbollsplaner

Attraktiv tid på vardagar för fritidsaktiviteter för barn och ungdomar är 16.30–20.30, vilket motsvarar ca 20 timmar per träningsstund per vecka och fotbollsplan. På helger används planerna framför allt för matcher kl. 9:00 – 18:00, 18 timmar per helg och plan. Det innebär att det finns utrymme för aktiviteter under ca 38 timmar per vecka. Då pågående planprojekt är genomförda 2015 kommer det att finnas konstgräs och naturgräs som en yta som motsvarar 14 fullstora planer. Detta innebär att 532 timmar per vecka inklusive matchtider och en yta motsvarande en fullstor fotbollsplan finns att fördela till barn- och ungdomsverksamhet. I denna jämförelse har vi räknat om befintlig yta konstgräs/naturgräs till fullstora fotbollsplaner tillgängliga för bokad föreningsidrott, där en fullstor plan motsvarar fyra femmaplaner eller två sjuannaplaner.

Normalt kan 50 - 75 personer träna på en fullstor fotbollsplan samtidigt, vilket ger för samtliga befintliga fotbollsplaner i kommunen cirka 16 800 unika individtimmar i veckan exklusive matchtider.

Idag är det ca 5 000 unga som spelar fotboll, det innebär att ca 32 procent av barn och ungdomar spelar fotboll i föreningsregi. Med ovanstående modell kan dessa ungdomar träna ungefär 3,5 timmar per vecka och person. Ca 360 aktiva barn och ungdomar delar då på en fullstor plan.

Om ca 40 procent av alla i åldern 8-20 år ska ges möjlighet att träna i genomsnitt 3,5 timmar per vecka på en fotbollsplan under attraktiv tid behövs det idag ca 22 120 individtimmar per vecka, vilket motsvarar redan idag ytterligare cirka fem fotbollsplaner till. Då skulle varje plan delas av ca 330 aktiva barn och ungdomar. Till det kommer de vuxna personer som ges möjlighet att använda fotbollsplanerna efter klockan 20.30.

Fotbollsföreningar har uppvaktat Nacka kommun och framfört att det saknas fotbollsplaner redan idag. Svenska Fotbollförbundet har satt upp rekommendationer om hur fotbollsverksamheten ska bedrivas ute i föreningarna. Även de har kommit fram till ytterligare **fem fotbollsplaner i kommunen idag**.

Anläggningstyp	Nuläge antal invånare i målgruppsålder per anläggning	Önskvärt läge antal invånare i målgruppsålder per anläggning	Totalt behov på Västra Sicklaön 2030
Idrottshallar, för fysisk aktivitet inomhus Beräknat på åldersgruppen 8 – 20 år, där ca 75 % kommer vara aktiv 2 timmar per vecka	1 300	1 000	8
Ishallar Beräknat på åldersgruppen 8 – 20 år, där ca 20 % kommer vara aktiv 3,5 timmar per vecka	3 200	3 000	2
Fotbollsplaner, konstgräs Beräknat på åldersgruppen 8 – 20 år, där ca 40 % kommer vara aktiv i idrottshall 3,5 timmar per vecka	1 700	1 300	6
Näridrottsplats, utomhusytor för fysisk aktivitet Beräknat på åldersgruppen 8 – 20 år, där ca 25 % kommer vara aktiv i 2 timmar per vecka	Uppgift saknas	2 000	3

Anläggningstyp	Nuläge antal invånare i målgruppsålder per anläggning	Önskvärt läge antal invånare i målgruppsålder per anläggning	Totalt behov på Västra Sicklaön 2030
Simhall , per 25 meters bana Beräknat på alla invånare, där ca 40 % kommer vara aktiv i ca 2 timmar per månad	8 400	5 400	12
Utegyms Beräknat på alla invånare, där ca 25 % kommer vara aktiva i ca 2 timmar per månad		10 000	1 - 3
Fritidsgård, aktivitetslokaler för öppen verksamhet, 500 – 700 kvm Beräknat på åldersgruppen 13 - 17 år, där ca 15 % kommer vara aktiv i genomsnitt 6 timmar per vecka	1 042	1 000	2
Ungdomens hus 16+, ca 300 kvm Som kan samlokaliseras med centralt placerat kulturhus Beräknat på åldersgruppen 16 – 25 år, där ca 15 % kommer vara aktiv i genomsnitt 4 timmar per vecka	Saknas anläggning idag		1
Betongspark, skate/BMX/kickbike utomhus	8 000	4 000	1
Skate/BMX/kickbike inomhus	Saknas anläggning idag	Bör finnas minst en anläggning	1

Definitioner av begrepp

Näridrottsplats – spontanidrottsplats – multisportanläggning - utomhusytor för fysisk aktivitet – för 8 – 20 år 400 kvm – 1 500 kvm

En näridrottsplats är en liten, flexibel och slitstark idrottsanläggning som är öppen för egenorganiserade spontana aktiviteter och vänder sig i regel till åldersgruppen 8-20 år. En näridrottsplats går inte att boka av föreningslivet för organiserade aktiviteter.

En näridrottsplats innehåller ofta en mindre konstgräsplan med mål för olika idrotter, basketkorgar, pingisbord, mark för innebandy, löparbana, hoppgröp, betongpark för skateboard, BMX och kickbike, klättervägg, parkourhinder, grillplats, sittmöbler och närhet till tillgängliga toaletter. En näridrottsplats ska stimulera till spontan lek och idrott för barn- och ungdomar i alla åldrar. På näridrottsplatser brukar det finnas möjligheter till att hålla på

med en massa olika idrotter och fysiska aktiviteter samt möjlighet att möta och umgås med andra.

Om det under vissa i förväg angivna attraktiva tider finns bemanning av värdar, instruktörer och fritidsledare ökar intresset för att besöka näridrottsplatser i vissa grupper, till exempel flickor.

Näridrottsplatserna ska ses som ett komplement till de mer traditionella idrottsplatserna och föreningarnas ordinarie verksamhet. Här ska framför allt ungdomar som vill kunna pröva på olika idrotter och vara tillsammans med kompisar trivas. En tanke är att ungdomar själva eller med hjälp av fritidsgårdar och föreningar ska ordna egna aktiviteter på fritiden.

Med bra och innehållsrika näridrottsplatser där det finns möjligheter till olika aktiviteter vill kommuner väcka lusten hos fler ungdomar att bli mer fysiskt aktiva.

Sveriges första spontanidrottsplats ligger i Jönköping. På en liten yta fick man in en konstgräsplan, en plan med gummiasfalt för innebandy och basket, en bmx-bana, en pool för skateboard, löparbana, längdhoppsgrop, klättervägg och en läktare med sittplatser.

Dessutom finns utegym. Parken ligger ihop med idrottsplats, sporthall, simhall och fritidsgård

Parklek – för 2-15 år – bemannad större lekplats

700 kvm – 2000 kvm

En parklek är en bemannad öppen fritidsverksamhet med fritidsledare. Tonvikten är lagd på utomhusaktiviteter, till exempel lekar, spel, odling, natur och miljö, djurhållning, idrott på lek, skapande verksamhet, grillning, umgänge och fest, plaskdamm, större lekredskap och tillgång till en näridrottsplats. När parken är bemannad finns det i regel möjlighet att låna vissa lekredskap och idrottsutrustning. Parklekar har i regel även en mindre inomhuslokal och offentliga toaletter. Toaletter är ofta tillgängliga även när parken inte är bemannad. En parklek läggs med fördel i anslutning till fritidsgård för att uppnå synergier och driftsfördelar, till exempel genom delad personal och delade lokaler i någon omfattning.

Flest parklekar finns i Stockholms stad.

Utegym, från 15 år och äldre

300 – 800 kvm

Utegym är ytor för fysisk aktivitet och egenorganiserade aktiviteter, för främst ungdomar från 15 år och vuxna. Utegym placeras gärna vid idrottsplatser, i parker, vid badplats, vid motionsspår, i skogsområden, på torg eller vid stråk med händelser och rörelse, utanför idrottshallar. Det är önskvärt med offentliga toaletter i anslutning till utegymmen.

Utegymmen ska vara allsidiga, erbjuda möjlighet till att träna olika muskelgrupper på samma plats och vara utformade så att de passar olika människor med olika fysisk förmåga.

Möjligheter till fritidsaktiviteter för vuxna utomhus

Vuxna brukar även framföra önskemål om boulebanor, ytor för kubbspel, sittmöbler mm

Anläggningstyp	Befintligt antal, varav vissa kan omlokaliseras	Antal som behöver tillkomma med nuv. befolkning för befintliga behov	Antal som behöver tillkomma (resursökning) för beräknad inflyttad befolkning	Summa nya anläggningar (resursökning plus omlokalisering)	Totalt antal anläggning 2030
Järlahöjden – Nacka centrum					
Idrottshallar	3 (+ 2 mindre salar)	1	1	5	5
Ishallar	2			2	2
Fotbollsplaner	2 (+ 1 mindre grus)			1	2
Näridrottsplats, parklek, utegym	0		1	1	1
Simhall	1 (6 banor a 25 m)		Ökning av antal simbanor	1	1 (12 banor a 25 m)
Fritidsgård, 13 – 17 år	1		Ryms inom bef verksamhet	1	1
Ungdomens hus 16 – 25 år, samlokaliseras med Kulturhus	0			1	1
Nacka strand – Jarlaberg - Bergs Oljehamn					
Idrottshall	0	1		1	1
Fotbollsplaner	(en mindre)		1	1	1 (+ en mindre)
Finntorp – Alphyddan – Sickla – Planiaområdet					
Idrottshallar	(+ en kommun-gemensam anpassad för gymnastik)		1	1	1 (+ en kommun-gemensam anpassad för gymnastik)
Fotbollsplaner	(en mindre)		1	1 + en mindre	1 + en mindre
Näridrottsplats, parklek, utegym	delvis		1	1	1

Anläggningstyp	Befintligt antal, varav vissa kan omlokaliseras	Antal som behöver tillkomma med nuv. befolkning för befintliga behov	Antal som behöver tillkomma (resursökning) för beräknad inflyttad befolkning	Summa nya anläggningar (resursökning plus omlokalisering)	Totalt antal anläggning 2030
Lokal för öppen verksamhet Kan samlokaliseras med annan anläggning	0		1	1	1
Henriksdal – Finnboda – Kvarnholmen					
Idrottshallar	0		1	1	1
Fotbollsplaner	0		2	2	2
Näridrottsplats, parklek, utegym	0		1	1	1
Fritidsgård, 13 – 17 år	1		Ryms inom bef. verksamhet	1	1

Fotbollsplaner avser endast planer där bokningsbar organiserad föreningsidrott är tillåten
Ny idrottshall i Sickla kan ersättas med ny idrottshall vid Vilans skola.

Summa hela Västra Sicklaön

Anläggningstyp	Befintligt antal, varav vissa kan omlokaliseras	Antal som behöver tillkomma med nuv. befolkning för befintliga behov	Antal som behöver tillkomma (resursökning) för beräknad inflyttad befolkning	Summa nya anläggningar (resursökning plus omlokalisering)	Totalt antal anläggning 2030
Idrottshallar	3 (plus en kommun-gemensam anpassad för gymnastik)	2	3	8	8
Ishallar	2			2	2
Fotbollsplaner	2 (+ en mindre grus och en		4	5	6

Anläggningstyp	Befintligt antal, varav vissa kan omlokaliseras	Antal som behöver tillkomma med nuvarande befolkning för befintliga behov	Antal som behöver tillkomma (resursökning) för beräknad inflyttad befolkning	Summa nya anläggningar (resursökning plus omlokalisering)	Totalt antal anläggning 2030
	mindre konstgräs)				
Näridrottsplats, parklek, utegym	Finns delvis		3	3	3
Simhall	1				1
Fritidsgård, 13 – 17 år	2			2	2
Ungdomens hus 16 – 25 år, samlokaliseras med Kulturhus		1		1	1

A. Järlahöjden – Nacka centrum – Jarlaberg – Nacka strand – Bergs Oljehamn - Skvaltån

<p>Centrala Nacka (Järlahöjden)</p>	<p>1. Nytt inomhussportcentrum (A)- vid Griffelvägen mot Värmdöleden</p> <p>Förslag till innehåll och funktioner</p> <ul style="list-style-type: none"> • Två ishallar • En simhall, 25 x 50 m bassäng, undervisningsbassäng, äventyrsdel • Café • Eventuellt parkeringshus • En sporthall (bollhall) • grupprum, samlingssalar, aktivitetsrum, arbetsrum för föreningar • Skyttehall, lägre takhöjd • Hall för skateboard/bmx/kickbike • Lokaler för pingis, fysträning mm, lägre takhöjd • Lokaler för kampsport • Ytor för mindre näridrott/spontanidrott inomhus för ickebokade aktiviteter för unga, inte organiserat av förening, typ mindre gymnastikhall, lägre takhöjd, viss gymutrustning <p>Motivering av läge</p> <p>Ett centralt besöksmål, synergieffekter genom flera inomhusaktiviteter på samma plats, gemensam reception, möjligheter för infodisk med centralt föreningsstöd, nyckelutlämning etc</p> <p>Bidrar med liv och rörelse till staden, kan ha större skyltfönster som lyser upp</p> <p>Ingår som centralt nav och utgångspunkt för ett idrottstråk</p> <p>Man kan bygga på höjden, anläggningen fungera som bullerskydd för att få tystare i kvarter bakom byggnaden. Anläggningen ger ett bra skyltläge mot motorvägen</p>	<p>Ingår som byggnad i programförslag</p>
	<p>2. Tre nya sporthallar</p> <p>Ersätter befintliga hallar i Nacka sportcentrum (2 större och 2 mindre)</p> <p>Kan fylla funktionen av större evenemangsarena med publikkapacitet</p>	<p>Ingår som byggnad i programförslag</p>

A. Järlahöjden – Nacka centrum – Jarlaberg – Nacka strand – Bergs Oljehamn - Skvaltán

	<p>3. Två elvamanna fotbollsplaner Befintlig fotbollsplan (Nacka IP) + en ny på taket på de tre nya sporthallarna Friidrottsytor, uppvärmningsytor Ursprungliga Nacka IP kombineras med ytor för spontanidrott/näridrottsplats/betongpark i anslutning till näraliggande fritidsgård och skogsområde Lekturstruktning för medföljande syskon och utegymredskap för vuxna placeras nära fotbollsplan att få en levande idrottsplats för hela familjen</p> <p>Motivering av läge Ett centralt besöksmål, synergieffekter med närhet och samordning mellan idrottsanläggningar, gör idrottsplatsen med attraktiv och levande Bidrar med liv och rörelse till staden Ingår som en del av ett idrottstråk De nya sporthallarna kan ha stora skyltfönster mot upplyst entréhall</p>	<p>Ingår i programförslag</p>
<p>Centrala Nacka (Järlahöjden)</p>	<p>4. Aktivitetspark, näridrottsplats, parklek, utegym, ytor för utomhusaktiviteter i anslutning till idrottsplats och fritidsgård, skogsområdet bakom idrottsplatsen</p> <p>Förslag på innehåll för multifunktion Befintlig betongpark skateboard, bmx, kickbike Grönnya med anläggningar för fysisk aktivitet, lek och umgänge – bidrar till levande staden Mindre näridrottsplats, mindre konstgräsplan för fotboll, streetbasket, bandy, handboll etc Pingisbord, Parkourbana Utegym Lekturstruktning för olika åldrar och fysisk aktivitet – ev bemannad parklek Boule Utemöbler, grillplats (Referensplats, se Jönköpings kommun)</p> <p>Motivering av läge Blir en del av ett centralt stråk för fritidsaktiviteter och umgänge, bidrar till social hållbarhet, är möjlig att bemanna med fritidsledare från fritidsgård, lättillgänglig, tillgång för förskola. Skola, idrottsföreningar, besökare på andra idrottsanläggningar,</p>	<p>Finns inte definierat i programförslag</p>

A. Järlahöjden – Nacka centrum – Jarlaberg – Nacka strand – Bergs Oljehamn - Skvaltán

	<p>5. Ny fritidsgård – ersättning för 2;an – i anslutning till fotbollsplan, ny grundskola, utomhusaktivitetsparken</p> <p>Förslag på innehåll för multifunktion Utrymmen för spontanidrott och andra aktivitetslokaler, musik, skapande mm, möjlig att använda för ungas egenorganiserade aktiviteter Lokaler för uthyrning för föreningslivet Offentliga toaletter för besökare i utomhusaktivitetsparken, skateboard, fotboll Ev lokaler för musikskoleverksamhet</p> <p>Motivering av läge Kan bidra med skyltning och spilla ut liv i gatumiljön åt ena hållet, upplysta skyltfönster, och åt en gårdsmiljö/aktivitetsmiljö utomhus på baksidan</p>	<p>Finns inte definierat i programförslag</p>
	<p>6. Ungdomens hus 16 – 25, kan samlokaliseras med kulturhus, placeras i centralt läge i anslutning till tunnelbanetorget</p> <p>Föreslag på innehåll Föreningslokaler, lokaler för fritidsverksamhet, skapande, gym, träning, dans, skapande, lokaler för möten mm Ungdomscafé, med rådgivning om studier, arbetsmarknad, demokrati, hälsa, livsstil, föreningsstöd</p> <p>Motivering av läge Skyltläge, butikslokal med utökade utrymmen, kan bidra med liv i gatumiljö, en del av utbudet i den centrala staden som blir ett besöksmål för hela kommunens äldre unga/unga vuxna, nära tunnelbana, nära tog och stadspark, kan ligga i anslutning till föreslaget kulturhus/bibliotek och nära gymnasium (Referens Brunnen, Jönköping)</p>	<p>Finns inte definierat i programförslag</p>
<p>Centrala Nacka Järla skola</p>	<p>7. Bollhall + näridrottsplats (mindre fotbollsplan mm) vid Järla skola Motsvarar befintlig anläggning, främst bollhall + näridrottsplats</p>	<p>Ingår som byggnad i programförslag</p>

A. Järlahöjden – Nacka centrum – Jarlaberg – Nacka strand – Bergs Oljehamn - Skvaltån

Nacka strand - Bergs oljehamn	8. Bollhall Nacka strand, Tändkuleområdet Behov finns för ytterligare en bollhall i utkanten av den centrala delen av Nacka	Ingår som byggnad i programförslag
Nacka strand - Bergs oljehamn	9. På sikt kommer det finnas behov av ytterligare fotbollsplaner Både föreningsliv och allmänhet kommer behöva fotbollsplaner för såväl föreningsidrott som spontana egenorganiserade aktiviteter. Det bör vara möjligt att undersöka om mark kan avsättas till i Bergs Oljehamn eller Skvaltånområdet	Finns inte definierat i plan

B. Sickla – Finntorp – Alphyddan

Idag finns en mindre bollplan i Alphyddan för egenorganiserad spontan verksamhet

Sickla Plania	I. Fotbollsplan och gymnastikhall Befintliga anläggningar, utveckla området kring Sickla skola som kluster för idrott, fritid, föreningsverksamhet	Delvis i beförslag
-------------------------	--	--------------------

B. Sickla – Finntorp – Alphyddan		
Sickla	<p>2. Utegym – lekplats – aktivitetsytor för fysisk aktivitet Tillgänglig plats, utveckla parkmiljö vid Sickla strand</p>	Finns inte definierat i plan
Sickla	<p>3. Behov av ytterligare sporthall med ev lokaler för öppen fritidsverksamhet för ungdomar <i>Behovsbedömning</i> Utifrån befolkningsökning kommer det finnas behov av ytterligare en sporthall, inriktning på bollsporter i området.</p> <p>Idé, att bygga in sporthall i kommersiell miljö eller till exempel under bostadsgård i kvartersbebyggelse, alternativt i kvartersbebyggelse med ensidiga ungdomslägenheter</p> <p>Använda lokal i idrottsanläggning mot gata för ev öppen tillkommande fritidsverksamhet, mindre fritidsgårdslänkande träffpunkt</p>	Finns inte definierat i plan
Sickla	<p>4. Behov av ytterligare fotbollsplan <i>Behovsbedömning</i> Utifrån befolkningsökning kommer det finnas behov av ytterligare en bollplan</p>	Finns inte definierat i plan
Sickla	<p>5. Idé till plats för Vattensport – bryggbad – kallbadhus – parkmiljö med fritidsaktiviteter utomhus vid Kyrkviken, kanotcenter</p>	Finns inte definierat i plan

C. Kvarnholmen – Finnboda – Henriksdal		
Idag finns två mindre bollplaner som enbart får användas för egenorganiserad spontan verksamhet, det finns plan för föreningsverksamhet idag		
Kvarnholmen	<p>I. Sporthall – med fotbollsplan på taket på Kvarnholmen</p>	Finns i förslag

C. Kvarnholmen – Finnboda – Henriksdal		
Henriksdal	<p>2. Fritidsgård,– med näridrottsplats för fysisk aktivitet utomhus – Kvarnholmsvägen/Henriksdalsbacken – nära nuv Vilans skola</p> <p><i>Föreslag på innehåll</i></p> <p>Fritidsgård med utrymmen för spontanidrott och andra aktivitetslokaler, musik, skapande mm inomhus</p> <p>Lokaler för uthyrning för föreningslivet</p> <p>Eventuell lokaler för musikskoleverksamhet</p> <p>Utomhusmiljö bakom byggnaden för spontanidrott, mindre konstgräsplan och plats för annan uteverksamhet, eventuell betongyta, eventuell boule, utegym, grillplats</p> <p><i>Motivering av läge</i></p> <p>Nuvarande fritidsgård på Henriksdalsberget ersätts med ny fritidsgård i mer centralt läge för hela kommundelen, som blir mer tillgänglig, som bidrar till stadsliv och rörelse</p> <p>Byggnaden med tillhörande utemiljö placeras i centralt läge, gärna i anslutning till annan service, gärna i stadsmiljö med skyltläge, t ex nära korsningen Kvarnholmsvägen/Henriksdalsbacken</p> <p>Denna byggnad med utomhusmiljö kan bidra med skyltning och spilla ut liv i gatumiljön åt ena hållet och åt en gårdsmiljö/aktivitetsmiljö utomhus på baksidan</p> <p>Kan kombineras med bibliotek och kulturhus, kulturlokaler</p>	Finns inte definierat i plan
Henriksdal	<p>3. Behov av ytterligare sporthall i anslutning till Vilans skola</p> <p>Förslag på ytterligare placering av ytterligare sporthall och fotbollsplan vid Vilans skola. För att få en levande idrottsplats, gärna lekutrustning i anslutning till fotbollsplan. Kan eventuellt ersätta förslagen idrottshall i Sicklaområdet. Om hallen kommer att behövas beror på hur stor skola som kan komma i området och för vilka åldersgrupper.</p>	Finns inte definierat i plan
Kvarnholmen, Finnboda, Henriksdal	<p>4. Behov av ytterligare en fotbollsplan i anslutning i området, till exempel i anslutning till Vilans skola</p> <p>Förslag på ytterligare placering av ytterligare fotbollsplan vid Vilans skola. För att få en levande idrottsplats, gärna lekutrustning och gymutrustning i anslutning till fotbollsplan,</p> <p>Positivt att placera i anslutning till idrottshall, synergieffekter för effektiv drift, gemensamma omklädningsrum, offentliga toaletter etc.</p>	Finns inte definierat i plan

C. Kvarnholmen – Finnboda – Henriksdal

Kvarnholmen, Finnboda, Henriksdal	5. Utegy Förslag att utegym förläggs i kommundelen, någonstans i området, på plats som upplevs som tillgänglig plats	Finns inte definierat i plan
--	--	------------------------------

Befolkningsprognoser

Invånare	Nacka C/ Järlahöjden (Jarlaberg/ Nacka strand)		Sickla - Alphyddan		Hdal / Finnboda /Kvarn-holmen	
	Befintligt	Prognos totalt	Befintligt	Prognos totalt	Befintligt	Prognos Totalt
8 – 20 år						
Hela befolkningen						

Finansieringar av infrastruktur för idrott och fritid

Idrotts- och fritidsanläggningar finansieras i regel med skattemedel. Det har visat sig svårt att få sponsring av kommunala anläggningar och i storstadsområden är det inte alltid lämpligt med föreningsägda anläggningar, då anläggningarna måste kunna användas flexibelt för flera föreningar och aktiviteter.

Därmed styrs investeringarna av dels bedömningar av behov och politiska beslut. Traditionellt sett anses anläggningar och ytor för idrott, fritid och rekreationer som en del av kommunens utbud av välfärd för sina medborgare. Endast en del av finansieringen är de taxor och avgifter som de som besöker och nyttjar en anläggning. Föreningar betalar idag cirka 10 procent av den faktiska kostnaden med taxor och avgifter.

Investeringsutgifter

Uppskattade utgifter	
Sporthall, mindre enklare bollhall	30 mkr
Ishall	70 mkr
Konstgräsplan (11-man) konvertera befintlig yta	10 mkr
Näridrottsplats, aktivetsyta utomhus för fysisk aktivitet, beroende innehåll, mindre konstgräs plus betongyta med redskap	4 mkr
Utegy, enklare form, cirka 500 kvm	1 mkr
Fritidsgårdsbyggnad med inventarier, aktivitetslokaler för fritidsverksamhet ej idrott, cirka 500 kvm	20 mkr
Ridanläggning	70 mkr

Exempel på hur idrottsanläggningar, fritidsgårdar mm kan byggas in i stadsmiljön

- Idrottshall i markplan i kvartersbebyggelse under överbyggd gårdsmiljö
- Idrottshallar på höjden, idéer

kultur- och fritidsenheten

Thomas Sass
Utvecklingsledare för fritidsområdet